

Jazzliv

En af jazzens hellige graler er blevet genudgivet af forlaget Taschen. Den er guld værd.

Af Ole Knudsen Fotos fra bogen

Selv om forlaget Taschen er tysk, så kan man ikke ligefrem beskyldes dem for at lave lommebøger, taschenbücher.

Udover deres store bagkatalog med hundredvis af billige, gennemillustrerede bøger om alverdens emner, så har forlaget de seneste år også specialiseret sig i store, meget eksklusive, sager.

De to mest berømte er nok bogen »Sumo« med Helmuth Newtons fotografier, der var så stor, at den blev solgt med et særligt møbel, som den kunne ligge på.

Og så den helt fantastiske »Goat«. En endnu større bog om verdens bedste bokser gennem alle tider, Muhammed Ali. Den målte en ladeport og kostede en bondegård – 10.000 dollars for et signeret eksemplar. Men fy for pokker, hvor ville man gerne eje den.

Lidt mere fremkommelige i både pris og størrelse - men stadig eksklusive og trykt i begrænsede oplag - er bl.a. André de Dienes' »Marilyn Monroe« og »The Stanley Kubrick Archives« (som begge »kun« koster 200 dollar).

Seneste **bog** i denne eksklusive serie er noget helt specielt, nemlig en slags genudgivelse af en af jazzlitteraturens hellige graler, nemlig »Jazzlife« af William Claxton og Joachim E. Berendt.

Når jeg skriver »en slags genudgivelse«, så er der naturligvis en forklaring. For helt at forstå det unikke i, hvad Taschen har gjort, skal baggrunden for den oprindelige bog derfor lige opridses.

I 1960 rejste fotografen William Claxton og den tyske jazzekspert, Joachim E. Berendt, et halvt års tid rundt i USA. De kørte i jazzmusikens fodspor, om man så må sige, i en gammel smuk Chevrolet, og resultatet blev en lang række enestående fotografier samt lydoptagelser af både kendte og ukendte musikere.

Da bogen oprindeligt udkom på tysk i 1961, var den på 268 sider i A4-format, med Claxtons primært sort/hvide fotos og Berendts tekst. I forbindelse med bogen blev der endvidere udsendt to EPer med uddrag af 23 musiknumre, som var blevet optaget under turen med en

af Berendt medbragt bærbar Nagra-båndoptager. Bogen var ikke nogen egentlig salgssucces, så den blev aldrig genoptrykt og findes derfor kun i forholdsvis få eksemplarer, som sjældent sættes til salg. Senest blev et perfekt eksemplar solgt på eBay for mere end 10.000 kroner.

HVAD TASCHEN HAR gjort er ikke bare at genoptrykke denne fine bog. De har desuden i samarbejde med Claxton fundet samtlige fotografier fra rejsen frem og udvidet bogen, så den nu fylder 700 sider i dobbelt så stort format som originaludgaven. Samtlige fotos er scannet på ny og trykt på papir, som yder dem retfærdighed i 2006, og foruden alle billederne indeholder bogen Berendts oprindelige tekst på både tysk, engelsk og fransk, samt nyt forord af Claxton. Og som en særlig bonus er de 23 musiknumre fra de oprindelige plader vedlagt på en CD i deres fulde længde. Det er virkelig jazz-galore og americana på den gode måde.

I bogen er der fotos af gospelsang i en kirke i Chicago, sangere fra St. Simons Island udenfor sydvestkysten ved Brunswick, hvor noget af den mest oprindelige jazzmusik stadig er bevaret. Samt begravelsesoptog og festlige parader i New Orleans.

Der er billeder af små atmosfærefyldte jazzklubber overalt og udendørs koncerter – fra de hyggelige ved floddeltaet til store festivaler som Monterey og Newport.

Billeder med tilfældige grupperinger og berømte big bands, og med musikere i fængslet i Angola, Louisiana, som ikke mindst er berømt, fordi bluesangeren Leadbelly i mange år sad inde der. Og der er cool cats i Kansas City, som næst efter New Orleans vel er USAs vigtigste jazzby.

Vi ser blues i Chicago, fancy jazz i California og bebop i New York, hvor mange af fotografens venner overhovedet ikke mente, de behøvede flytte sig fra.

Blå bøger

● Fotografen William Claxton (f. 1927) begyndte tidligt i sin karriere at fotografere for prestigefyldte blade som Life, Paris Match og Vogue. Han havde et vindende væsen og blev hurtigt en del af det jetsset, han fotograferede. Blandt sine bedste venner tæller han skuespilleren Steve McQueen og trompetisten Chet Baker. Claxtons fotos har prydet utallige pladecovers og magasinfor­sider, og han betragtes som en af jazzmusikkens største dokumentarister. Claxton har endvidere udgivet flere bøger med sine fotos.

● Den tyske jazzekspert Joachim-Ernst Berendt (f. 1922) blev i sit hjemland kaldt »jazzpaven«. Han var en af grundlæggerne af radiostationen Südwestfunk i 1945, han grundlagde festivalen Berliner Jazz Tage, og han har produceret mere end 250 plader. Han udgav sin første bog i 1953. »Jazzbuch« er siden blevet oversat til utallige sprog og er stadig verdens bedste solgte jazz-bog. Bogen »Jazzlife« var Berendts idé, og da han ringede Claxton op, var denne lige blevet gift, men kunne ganske enkelt ikke sige nej til opgaven. Berendts store jazzsamling danner grundlag for jazzinstituttet i Darmstadt. Hans sidste bog, »Es gibt keinen Weg: nur gehen« (»Der er ikke andet at gøre end at gå«), udkom i 1999. På vej til en oplæsning i 2000 blev han kørt ned og døde af sine kvæstelser.

»Alle jazzmusikere bor jo i New York,« var argumentet. Hvilket selvfølgelig blot viser vennernes snævre opfattelse af jazz.

Claxton tager portrætter, snapshots, opstillinger, tilfældigheder, og i »Jazzlife« er der ikke bare fotos af musikerne, men også af tilskuerne og de lokale beboere i landsbyer, baggårde, gyder og gader.

Her er Louis Armstrong, Duke Ellington, Chet Baker, Ray Charles, Art Pepper, Stan Getz, Kenny Drew, George Shearing, Montgomery-brødrene, Nat King Cole, Thelonius Monk, Kid Ory, Dizzy Gillespie, Gerry Mulligan og Miles Davis.

Men her er også naboens søn med en guitar, ham nede fra hjørnet med en saxofon, samt kirkekoncerter og amatør-orkestre i øvelokaler eller til en privat fødselsdag.

BOGEN GIVER BILLEDER af al slags jazz. Traditionel, gospel, blues og avantgarde-jazz side om side. Den traditionelle mest i Syden og hjemme hos folk, avantgarden mest i storbyerne, selvfølgelig.

Og det er klart, at det lyder som en kliché, men det er ikke desto mindre rigtigt, at ved at tegne et billede af jazz- og bluesmusikken i USA i 1960, tegner Claxton og Berendt et helt fantastisk socialrealistisk billede af ikke mindst de sortes USA.

»De fleste fotobøger om jazz er alt for sørgelige,« sagde Claxton til Berendt, da rejsen netop var begyndt. Og det er muligvis rigtigt, men det kan ikke siges om »Jazzlife«. Den er et af de mest livsbekræftende dokumenter, der nogensinde er blevet udgivet. Og genudgivet.

m-s@berlingske.dk

William Claxton & Joachim E. Berendt: »Jazzlife«, 696 sider, 29,1 x 40,7 cm, kan købes hos Arnold Busck for 1.500 kr.